

OPONENTNÍ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bakalářská práce studenta katedry režie Jana Hechta “Režie druhého plánu na příkladech filmů rumunské nové vlny” si klade za cíl upozornit na - ve zdejší prostředí - poněkud opomíjenou součást režijní tvorby, kterou je režie tzv. druhého plánu a práce s komparzem. Fundamentem jeho analýzy je rozbor tří vrcholných děl tzv. rumunské nové vlny od proslulého režiséra Cristiana Mungiu, kterou doplnil osobními zkušenostmi s touto disciplínou při práci na filmech svých i spolužáka Damiána Vondráška a režiséra Roberta Sedláčka, jimž asistoval. Téma je to originální a málo prozkoumané, přitažlivý je i způsob, jakým autor srovnává zdejší postupy, zaplevelené rutinní machou, s jasně koncepční vizí oceňovaného zahraničního tvůrce.

Autor práce k tématu přistupuje metodicky a srozumitelným způsobem uvádí čtenáře do dané problematiky. I naprostý laik si dle popisu dokáže představit, co to ten druhý plán je, a jakým způsobem se dá režírovat komparz. Nabízí dokonce i jakési základní rozvrstvení těchto způsobů, takže nechybí zmínka o komparzu coby davu, o individualizaci postav v druhém plánu či zapojení osob, které nemají tušení, že jsou filmováni. A naštěstí nekončí jen u toho, nechybí zde zmínka o tom, jak je neméně důležité pracovat i s celou dekorací, kostýmy a rekvizitami - a stále zde hovoříme o druhém plánu, nikoli o hercích ve středu pozornosti. V jedné krátké kapitole dokonce načne i téma “divákova pozornost”, můžeme však jen litovat, že tato slibná pasáž je příliš krátká a stručná, což částečně přisuzuji nedostatku vhodné literatury, která by se tímto zabývala. Některé aspekty tohoto fenoménu se později alespoň připomenou v analýzách konkrétních filmů, což považuji za vhodný pokus o kompenzaci málo rozvinutého tématu. Stejně tak je sice skvělé, že autor cituje např. zážitek Miloše Formana z natáčení filmu, na kterém coby asistent režíroval druhý plán (odstavec Chaos života), leč podobných příkladů bych pro vytvoření celkového dojmu uvítal více.

V následujícím stručném představení fenoménu tzv. rumunské nové vlny a osobnosti režiséra Cristiana Mungiu se nám dostává kontextu pro další četbu, již jsou analýzy tří filmů tohoto tvůrce. Zde se teprve naplno ukazuje, jak oblíbenou látkou jsou pro Jana Hechta tyto snímky, že je má doopravdy scénu po scéně nastudované a nakolik invenčně a zajímavě o nich dokáže přemýšlet. Jakkoli jsem byl přesvědčen, že tyto filmy dobře znám, včetně klíčových scén, které autor analyzuje, několikrát mě jejich interpretace překvapila, nutno podotknout, že příjemně. Texty se pevně drží svého rámce a popisují dění na plátně přesně a precizně, tak, že musejí být srozumitelné snad i čtenáři, který dotyčné filmy neviděl. Hodnotím jako pozitivum, že se nesoustředí pouze mechanicky na režii komparzistů, ale zcela v souladu s (předpokládaným) režijním konceptem zapojuje i úvahy o rakurzech kamery, hloubce ostroty, barvám kostýmů a dekorací i dynamice či statickosti jednotlivých výjevů. Za důkaz Hechtovy fundovanosti považuji zejména zmínku o scéně, v níž komparz či druhý plán úplně absentuje (scéna potratu v hotelovém pokoji), což by mohlo být považováno za nadbytečné, leč autor dobře ví, kam tím míří a proč to dělá.

Na závěr se ještě můžeme seznámit s osobní zkušeností studenta přímo “z placu”, kdy asistoval několika svým kolegům či ve spolupráci se spolužákem v roli asistenta sám promýšlel koncept scén a práci s druhým plánem ve svých vlastních filmech. Na jedné straně zarazí fakt, že se jedná většinou o příklady scén, které Hecht považuje za nepovedené, na druhou stranu působí takové sebemrškačství sympaticky upřímně a vnímám jej jako snahu vydělit se způsobem přemýšlení o filmové scéně jako o komplexním díle svého druhu ze zdejšího rybníku zajetých rutinérů a spíše “secvičitelů”,

než hloubavých režisérů. Beztak bych ovšem i zde, stejně jako v úvodních kapitolách, uvítal více příkladů (i těch považovaných za dobré) a hlubší vhled pod povrch, nikoli pouhý popis.

Závěrem tedy hodnocení: student Jan Hecht se pustil do nelehkého úkolu zmapovat nijak zvlášť probádaný terén a z větší části i uspěl. Jeho práce je čtivá, neobjevují se tam žádné křiklavé nesmysly či neopodstatněné dojmy, všechny uváděné příklady jsou k věci a občas na čtenáře vypadne i zrunko originality. Můžeme jen litovat, že práce není obsáhlejší a že je založena zejména na konkrétních příkladech. Málo zobecňuje, moc se nezamýšlí nad tím, jak by popisované scény mohly fungovat jinak a nedává jasný návod k tomu, jak s komparzem a druhým plánem pracovat i na jiných projektech, než těch zmiňovaných. Možná to ovšem ani nebylo záměrem autora.

Navrhuji známku B.

MgA. Radim Špaček